

Ny innretning for styrking av sivilt samfunn

Svar på oppdrag 31-2025: Vurdering av innretningen av støtte til styrking av sivilt samfunn over kapittel 170, post 70 Sivilt samfunn og utlysning til norsk sivilt samfunn

Oppsummering

Norad fikk i supplerende tildelingsbrev 31-2025 følgende oppdrag:

«Norad skal levere et oppdatert kunnskapsgrunnlag for styrking av sivilt samfunn, og på grunnlag av dette foreslå endringer i den overordnede innretningen med henblikk på økt resultatoppgjør, lokalt ledet utvikling og effektivitet. Vurderingen skal inkludere muligheter og alternativer for å kunne se alle tilskudd/avtaler samlet under hele budsjettammen, samt om det er hensiktsmessig å samle alle avtalene under sivilt samfunnsordningen i én utlysning. Alternative tilnærminger og forslag imøteses også.»

Det er flere utfordringer med innretningen av dagens støtte over kapittelpost 170.70 Sivilt samfunn, både knyttet til overordnede føringer og hvordan disse er iverksatt i forvaltningen. Ordningen har et for omfattende og til dels uklart formål som gjør det vanskelig å prioritere, måle resultater og å strategisk styre investeringene over posten. Ordningen er tematisk og geografisk meget bred, og i 2024 finansierte ordningen aktiviteter i 65 land i tillegg til regionale og globale innsatser. Utlyningsstrukturen med årlige utlysninger til norske organisasjoner begrenser konkurransen om tilskuddsmidlene og vanskeliggjør likebehandling. Støtten til langsiktig utvikling i utviklingsland gis hovedsakelig via norske sivilsamfunnsorganisasjoner, som mottok om lag 89 prosent av midlene i 2024.

Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget viser at global demokratisk tilbakegang, innskrenket sivilt handlingsrom, redusert finansiering og større uforutsigbarhet skaper et krysspress for sivilsamfunnsaktører som truer deres overlevelse, kapasitet og legitimitet. Et sterkt demokrati gjør det lettere å oppnå en rekke økonomiske og politiske mål. Bistand til å styrke demokrati viser effekt på tvers av ulike brede studier og sivilt samfunn er ofte en effektiv aktør å kanalisere bistanden gjennom. Effektive sivilsamfunnsorganisasjoner har solid, lokal forankring, jobber rettighetsbasert, inkluderende og langsiktig, er tilpasningsdyktige når konteksten endrer seg og bygger nettverk og koalisjoner på tvers av saksfelt. Styrking av sivilt samfunn i det globale Sør kan skje effektivt gjennom organisasjoner som fungerer som mellomledd når de bidrar med kapasitetsstyrking, læring og risikodeling til lokale organisasjoner og fungerer som døråpnere til globale arenaer. Givere oppnår bedre resultater med kvalitetsfinansiering som er flerårig, forutsigbar og fleksibel, forstår det lokale økosystemet av sivilsamfunnsaktører og støtter et mangfold av aktører med egnede finansieringsmodeller.

Norad har i besvarelsen sett oppdraget i sammenheng med prosjekt Vendepunkt. De foreslåtte anbefalingene ivaretar behovet for nødvendig fleksibilitet til å svare på en ny utviklingspolitikk og budsjettstruktur og passer inn i Norads tidligere besvarelse på mål- og resultatstyring.

Basert på kunnskapsgrunnlaget anbefaler Norad følgende endringer i den overordnede innretningen, som vil styrke resultatoppnåelse, lokalt ledet utvikling og effektivitet:

1. **Formål:** Spisse formålet (impact) med ordningen mot å styrke demokratisk utvikling, med et underliggende mål (outcome) om et sterkt lokalt sivilsamfunn som har kapasitet til å bidra til endring og fremme samfunnsdeltakelse og ansvarliggjøring av beslutningstakere
2. **Geografi:** Prioritere innsatsen geografisk mot de kontekstene hvor støtten kan gjøre mest mulig nytte, basert på en datadrevet analysemetode
3. **Resultatstyring:** Måle resultater med mer presise indikatorer og metoder som tar hensyn til hvordan lokalt sivilt samfunn kan styrkes for å bidra til demokratisk utvikling på samfunnsnivå
4. **Lokalt økosystem:** Forstå det lokale økosystemet av sivilsamfunnsaktører og innrette finansiering og partnerskap deretter
5. **Norske/internasjonale organisasjoner:** Rendyrke rollen til organisasjoner som fungerer som mellomledd slik at de i enda større grad tilrettelegger for lokalt ledet utvikling
6. **Sør-baserte organisasjoner:** Gradvis øke andelen direkte støtte til utvalgte sør-baserte sivilsamfunnsaktører

Anbefalingene kan implementeres gjennom følgende tiltak:

- Nye, overordnede føringer gjennom oppdatert postomtale i Prop 1S og ordningsregelverk som fastsettes av UD. Norad kan komme med et utkast. Føringerne bør gjelde formål, geografisk innretning, resultatstyring og partnersammensetning.
- Endringer i forvaltningen som Norad kan gjennomføre basert på oppdaterte føringer fra UD og i tråd med arbeidsdelingen mellom UD og Norad. Det inkluderer endret syklus og struktur for utlysninger, nye metoder for å styre resultater, nye rutiner i Norad og endrede krav til tilskuddsmottakere som fremmer lokalt ledet utvikling og effektivitet.
- Forsterke koblingene til Norads etablerte portefølje på sivilt handlingsrom, som vektlegger å styrke sivilsamfunnsorganisasjoners evne til å holde myndigheter ansvarlige, slik at sivilt handlingsrom blir respektert og beskyttet.

Om besvarelsen

Norad fikk i supplerende tildelingsbrev 31-2025 oppdrag om å innhente et oppdatert kunnskapsgrunnlag og foreslå endringer i den overordnede innretningen av kapittelpost 170.70 Sivilt samfunn.

Kapittelposten består av fire ordninger: Styrking av sivilt samfunn i utviklingsland, informasjonsstøtte og strategisk kunnskapsforvaltning, som alle er forvaltet av Norad, mens demokratistøtte er forvaltet av Norec. Denne besvarelsen tar for seg styrking av sivilt samfunn i utviklingsland, som i 2024 utgjorde om lag 97 prosent av midlene på posten.

Målet med ordningen slik det er formulert i det gjeldende ordningsregelverket i dag er at «sivilt samfunn i utviklingsland har bedre evne og kapasitet til å fremme menneskerettigheter, demokrati, likestilling, matsikkerhet, landbruk, miljø, klima og inkluderende vekst.» Ordningen retter seg i dag mot norske og internasjonale ideelle sivilsamfunnsorganisasjoner som søker om midler for å gjennomføre tiltak i nært samarbeid med nasjonale og lokale partnerorganisasjoner i ODA-godkjente land. Den prioriterte målgruppen er lokale sivilsamfunnsaktører i disse landene, samt gruppene de representerer, med særlig vekt på grupper i sårbare situasjoner.

Besvarelsen redegjør kort for utfordringer med innretningen av dagens ordning og de viktigste innsiktene fra det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget. Det foreslås endringer i den overordnede innretningen av ordningen og tiltak for implementering.

Besvarelsen er avgrenset til kapittelpost 170.70 Sivilt samfunn og har ikke vurdert endringer i sivilsamfunnsstøtten over andre kapittelposter. Norad har tatt hensyn til hvordan ambassadene i dag er involvert i forvaltningen av kapittelpost 170.70, men ikke konsultert ambassadene i arbeidet med oppdraget. UD, Norad og ambassadene må ha videre dialog om hvordan anbefalingene best kan implementeres på landnivå basert på dagens arbeidsdeling og kapasitet.

I arbeidet med kunnskapsgrunnlaget har Norad innhentet data, erfaringer og synspunkter fra et knippe lokale grasrotorganisasjoner, mellomorganisasjoner og givere som samlet representerer ulike typer aktører. Det har ikke vært hensiktsmessig å gjennomføre brede, åpne konsultasjoner med alle dagens partnere, potensielle fremtidige partnere og andre interessenter.

Når UD har besluttet ev. endrede føringer for posten og ordningen, vil Norad utarbeide en ny struktur for utlysninger for å iverksette de nye føringene. UD og partnere vil orienteres om dette arbeidet. En skisse til ny utlysningsstruktur er gjengitt i vedlegg 1 til orientering.

Vedlegg 2 gir en oppsummering av det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget. Eksternt innhentede kunnskapsrapporter blir publisert på Norads nettside etter nærmere avtale med UD. Vedlegg 3 gir en oversikt over tall og fakta om dagens sammensetning av kapittelposten.

Utfordringer med dagens forvaltning

Formål og innretning

Sivilt samfunns rolle i demokratibygging er grunnstammen i dagens ordning men formålet har over tid blitt uklart formulert og forstått ved at ulike tematiske prioriteringer har blitt inkludert i målformuleringen. Den tematiske bredden har gitt rom for mange ulike politiske prioriteringer. Samtidig har for mange mål og hensyn skapt utfordringer med å ta valg, måle resultater og styre investeringene over posten.

Ordningen er derfor også veldig geografisk spredt med aktiviteter i 65 land i tillegg til globale og regionale innsatser. De ti største landene hadde i 2024 54 prosent av midlene og 42 prosent av prosjektene, mens det er 37 land der det kun er ett eller to prosjekter.

Dagens system for resultatmåling er lite egnet til å måle effekt. Samtidig møter sivilsamfunnspartnerne høye krav til resultatrapportering og leverer mer detaljerte rapporter og statistikk enn andre partnere, noe som er tidkrevende å oppfylle. Nåværende rapportering er i for liten grad basert på en omforent forståelse av hva styrking av sivil samfunn innebærer, og gir ofte primært innsikt i hva som gjøres, men ikke hvilken effekt de ulike tiltakene har.

Det er uklart i hvor stor grad ordningen tilrettelegger for lokalt ledet utvikling ved at både makt og penger flyttes til lokale sivilsamfunnsaktører. Om lag 70 prosent av midlene som kanaliseres gjennom norske organisasjoner overføres til lokale organisasjoner. En større andel enn dette overføres ut av Norge, men midlene brukes av landkontorer og regionale kontorer som forvaltes av Norads partnere, samt andre partnere som implementerer på vegne av de norske organisasjonene. Det stilles krav om at lokale organisasjoner skal være delaktige i utforming av søknader og planlegging av aktiviteter, men siden dette ikke måles er det i dag uklart om alle partnere i tilstrekkelig grad klarer å flytte makt til lokale sivilsamfunnsaktører.

Uttlysninger

Dagens praksis for utlysninger er at nesten hele tilskuddsordningen utlyses årlig til norske sivilsamfunnsorganisasjoner (gjennom "den norske runden"), mens internasjonale og Sør-baserte organisasjoner kun har hatt mulighet til å søke på noen få, tematisk spissede utlysninger. Norske organisasjoner søker om midler uten konkurranse fra internasjonale eller Sør-baserte organisasjoner. De norske organisasjonene søker om videreføring av støtten når deres avtaler går ut, noe som gjør konkurransen tilfeldig hvert år, avhengig av hvilke organisasjoner som søker samtidig. Likebehandling og konkurranse sikres så godt det er mulig innenfor hver enkeltstående utlysning, men utlysningsstrukturen fremmer ikke likebehandling av, eller reell konkurranse.

For Norad har utlysningsstrukturen begrenset muligheten til å bevilge midler basert på resultater. Norad har kontinuerlig gjort inkrementelle forbedringer i forvaltningen gjennom de årlige utlysningene, men det har vært vanskelig å gjøre større endringer når konteksten og behovene endrer seg. Årlige utlysninger i tillegg til tematisk spissede utlysninger har vært tidkrevende å administrere.

Utlisningsstrukturen har gitt blandet mulighet til å implementere utviklingspolitiske prioriteringer. På den ene siden har årlige utlysninger gjort det mulig å relativt raskt gjøre mindre endringer i tildelingene i tråd med nye utviklingspolitiske prioriteringer. Men utlysningsstrukturen ser ut til å ha begrenset både det politiske og faglige handlingsrommet til å gjøre større, strategiske endringer i ordningen.

Dagens forvaltning har også kvaliteter som det er viktig å bevare så langt det er mulig. Eksempelvis har dagens utlysningspraksis sikret tildelinger i tråd med organisasjonenes egne prioriteringer og gitt partnerne stor grad av forutsigbarhet og fleksibilitet.

Hovedinnsikter fra kunnskapsgrunnlaget

Norad har innhentet et oppdatert kunnskapsgrunnlag for støtte til styrking av sivilt samfunn fra ulike kilder (sivilsamfunnsorganisasjoner, givere og forskning). Det finnes få systematiske studier av effekt og kostnadseffektivitet for styrking av sivilt samfunn, men de kvalitative hovedfunnene har høy grad av konsistens på tvers av kilder og interessentgrupper.

Demokratisk tilbakegang, innskrenket sivilt handlingsrom, redusert finansiering og større uforutsigbarhet skaper et krysspress for sivilsamfunnsaktører som truer deres overlevelse, kapasitet og legitimitet. Liberale demokratier har blitt den minst vanlige styreformen i verden og nesten tre av fire personer i verden bor nå i autokratier. For en gjennomsnittlig innbygger i verden er all demokratisk fremgang siden 1978 utradert. I 83 land opplever folk at sivile og politiske friheter og det sivile handlingsrommet innskrenkes, noe som er en markant økning på få år, fra 67 land i 2020, ifølge CIVICUS Monitor 2025. En rekke bilaterale givere og FN-organisasjoner reduserte sin støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner i 2025. Kuttene til USA var særlig betydelige. I 2024 sto USA for om lag 40% av den samlede langsiktige bistanden fra DAC-givere til sivilsamfunnsorganisasjoner og rundt 30% av bistanden til demokrati, menneskerettigheter, styresett og fredsbygging gjennom sivilsamfunnsorganisasjoner. Det er estimert at USA kuttet rundt 70% av disse prosjektene i januar 2025, som betyr at mer enn 20% av all støtte til denne type tiltak forsvant over natta. Slike brå kutt i finansiering, særlig knyttet til USAs tilbaketrekning som bistandsaktør, har satt store deler av økosystemet i «overlevelsesmodus» og ført til nedskalering, permitteringer og tap av institusjonell kunnskap.

Folkelig mobilisering finner nye former og drives også av andre typer

sivilsamfunnsaktører enn formaliserte organisasjoner. De nye bevegelsene er ofte ledet av ungdom, bruker teknologi på nye måter og lærer på tvers av landegrenser og regioner, som for eksempel Gen-Z-bevegelsen. Kravene handler ofte om økonomi – jobber og muligheter – men motstanden er fortsatt rettighetsorientert og kjemper mot korrupsjon, ulikhet og ekskludering. Brede koalisjoner og nettverk på tvers av sektorer, lokal forankring og representativitet er viktig for gjennomslagskraften.

Kunnskapsgrunnlaget bekrefter tidligere innsikter om hva som kjennetegner effektive

lokale sivilsamfunnsaktører, mellomledd/mellomorganisasjoner og givere. Disse innsiktene er i stor grad allerede innarbeidet i Norads prinsipper for støtte til sivil samfunn og reflekteres i mye av dagens praksis med fokus på rettighetsbasering, forutsigbarhet, langsiktighet og fleksibilitet. Et sentralt unntak er at dagens bistandsforvaltning i hovedsak gis som prosjektstøtte, mens kunnskapsgrunnlaget tydelig peker på fleksibel støtte – som program- og kjernestøtte – som viktig for å oppnå resultater.

Organisasjoner som fungerer som mellomledd mellom lokale organisasjoner og givere («mellomorganisasjoner») har en tydelig merverdi så lenge de fyller rollen på riktig måte.

Gode mellomorganisasjoner styrker lokale organisasjoner gjennom kapasitetsutvikling, læring, risikodeling og som døråpnere til globale arenaer. Mellomledd er nødvendige fordi Norad ikke har kapasitet eller kompetanse til å fylle denne rollen og lokale organisasjoner ofte har systemer som ikke er egnet til å ta imot støtte direkte. Direkte støtte fra bilaterale givere kan være komplisert og utsette lokale sivilsamfunnsaktører for fare i kontekster med innskrenket sivil handlingsrom.

Anbefalinger

Grepene under krever nye føringer for posten og sendes UD for prinsippbeslutning. Hvert enkelt grep må detaljeres ytterligere når prinsippbeslutningene er fattet.

Anbefaling 1: Spisse formålet (impact) med ordningen mot å styrke demokratisk utvikling, med et underliggende mål (outcome) om et sterkt lokalt sivilsamfunn som har kapasitet til å bidra til endring og fremme samfunnsdeltakelse og ansvarliggjøring av beslutningstakere

Den nye målformuleringen bør adressere endringene i konteksten sivilsamfunn opererer i og styrke Norges rolle som en verdibasert giver i en ny utviklingspolitisk virkelighet. Norge har troverdighet som et liberalt og rettighetsbasert demokrati og sterke tradisjoner for brede solidaritetsbevegelser – nasjonalt og internasjonalt. Dette gjør Norge godt plassert til å utgjøre en forskjell når andre bilaterale givere og FN-organisasjoner reduserer sin støtte til sivilsamfunn og demokratisk utvikling.

Ordningen bør innrettes mot kjernefunksjoner for demokratisk utvikling som rettighetsbaserte sivilsamfunnsaktører kan fylle, som for eksempel mobilisering, påvirkningsarbeid, ansvarliggjøring, dokumentasjon, motarbeidelse av feilinformasjon og beskyttelse. Det gjelder også aktører som jobber særlig med å inkludere sårbare og marginaliserte grupper, samt kriserammede befolkninger, i demokratiske prosesser.

I flere kontekster kan det være nødvendig og nyttig for sivilsamfunnsaktører å levere tjenester for å også kunne fylle kjernefunksjoner for demokratisk utvikling. Positiv demokratisk utvikling eller motstand mot demokratisk tilbakegang krever ofte samarbeid mellom et mangfold av sivilsamfunnsaktører på tvers av sektorer som representerer ulike interessegrupper. Ordningen bør derfor fortsatt være relativt bred. Tjenesteleveranser bør begrunnes opp mot formålet med posten og kobles til organisering av rettighetsarbeid, evne til å fremme endring, ansvarliggjøring av myndigheter og langsiktig styrking av lokale organisasjoner..

Den nye innretningen kan innebære at enkelte aktiviteter som støttes i dag ikke vil få videre støtte. Det er for tidlig å si hva som vil nedprioriteres, men enkelte tjenesteleveranser kan bli vanskeligere å begrunne. Dersom disse aktivitetene er komplementære med annen bistandsinnsats kan det få betydning for innretningen av og prioriteringene på andre kapitelposter.

Anbefaling 2: Prioritere innsatsen geografisk mot de kontekstene hvor støtten kan gjøre mest mulig nytte, basert på en dataadrevet analysemetode

Ordningen bør konsentreres om færre land for å fokusere innsatsen der det er viktigst, og sikre at den norske innsatsen for å styrke sivilt samfunns rolle bidrar til effektiv resultatoppnåelse på lang sikt.

Land med stor fattigdom og/eller ulikhet bør fortsatt være utgangspunktet, i tråd med øvrig norsk utviklingsbistand. I tillegg kan graden av sivilt handlingsrom, om det sivile handlingsrommet krymper eller er stabilt, andre giveres innsats og Norges øvrige tilstedeværelse og engasjement gjennom annen type finansiering være viktige faktorer for hvor Norge kan utgjøre en forskjell og bidra til helhetlig innsats gjennom partnere.

Samtidig viser kunnskapsgrunnlaget at konteksten er mer uforutsigbar enn tidligere. Partnerskap og kontekstforståelse bygges over tid og det kan være viktig at Norge har et minimum av tilstedeværelse gjennom partnere dersom situasjonen på bakken forverres raskt. Det er derfor vesentlig at innsatsen ikke blir for smal geografisk og at de geografiske prioriteringene er noenlunde stabile over tid.

Anbefaling 3: Måle resultater med mer presise indikatorer og metoder som tar hensyn til hvordan lokalt sivilt samfunn kan styrkes for å bidra til demokratisk utvikling på samfunnsnivå

Resultatstyringen av ordningen bør oppdateres i tråd med nytt formål, resultatmål og det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget. Et tydeligere og mer avgrenset formål vil i seg selv forenkle resultatstyringen av ordningen. Demokratiske endringer er ofte langsiktige, ikke-lineære, omstridte og politiske. Det er særlig vanskelig å måle resultater i lukkede kontekster og ved raske samfunnsendringer som ligger utenfor aktørenes kontroll. Videre er et sterkt sivilt samfunn kun én del av demokratisk utvikling.

Endringsteorien for ordningen hviler på kritiske antakelser om at rettighetsbaserte, lokalt forankrede sivilsamfunnsaktører som får hensiktsmessig støtte fra mellomledd – som i sin tur får kvalitetsfinansiering fra givere – mer effektivt vil kunne fylle kjernefunksjoner for demokrati fordi de har evne til å fremme utvikling og samfunnsendring. Selv om forskningen overordnet indikerer en positiv sammenheng mellom et sterkt sivilt samfunn og demokratisk utvikling, har vi lite systematisk evidens for de kausale sammenhengene. Vi har imidlertid solid, erfaringsbasert kunnskap om kjennetegn ved effektive sivilsamfunnsaktører, aktiviteter og partnerskap.

Resultater vil måles på outcome-nivå og sannsynliggjøres på effektnivå. Nye resultatindikatorer bør utformes med utgangspunkt i økosystemet av sivilsamfunnsaktører som støttes, snarere enn enkeltprosjekter. Effekt bør måles på høyere nivå i resultatkjeden med både kvalitative og kvantitative metoder, og ikke på aktivitetsnivå. Der det er mulig bør

det gjennomføres effektevalueringer for å gi et bedre grunnlag for å vurdere kostnadseffektiviteten i ulike implementeringsmetoder, prosjekter og programmer.

Anbefaling 4: Forstå det lokale økosystemet av sivilsamfunnsaktører og innrette finansiering og partnerskap deretter

Norge må forstå den lokale konteksten samarbeidspartnerne opererer i og i hvilken grad våre partnere kan skape positive ringvirkninger i det bredere økosystemet som sivilsamfunnsorganisasjonene opererer i. Mellomorganisasjoner som er Norges samarbeidspartnere har en nøkkelrolle i å formidle kunnskap om de lokale økosystemene til ambassadene, UD og Norad, og det bør sikres tilfang til informasjon om og fra aktuelle lokale partnere i langt større grad enn det som er tilfelle med dagens ordning.

Norge bør bevisst investere i komplementære aktører og roller. Det innebærer å også legge til rette for å øke investeringene i sosiale bevegelser, nettverk og koalisjoner som ikke er etablerte organisasjoner. Kunnskapsgrunnlaget viser betydningen av slike uformelle folkebevegelser i å drive demokratiutvikling fremover, men det er både risikofyllt og forvaltningsteknisk krevende å finansiere denne typen uformelle strukturer.

Norge bør sikre at finansieringen for å styrke sivilt samfunn i det globale sør inkluderer mekanismer for hurtig respons når situasjonen på bakken endrer seg raskt. Dette vil kunne gjennomføres med mer fleksibel finansiering til partnerne, som er de nærmeste til å kunne vurdere hva som er mulig og hensiktsmessig når konteksten endrer seg. Det kan også bety å prioritere mellomorganisasjoner med tydeligere regional eller lokal forankring, for å sikre representasjon og lokalkunnskap.

Norge må innrette støtten for å fremme alliansebygging og samarbeid heller enn mistillit, fragmentering og rivalisering. Det innebærer å støtte økosystemer, nettverk og samarbeid og ha åpenhet om roller og ressurser.

Mange lokale sivilsamfunnsaktører støttes best gjennom sivilsamfunnsorganisasjoner som fungerer som mellomledd til internasjonale givere. Det er særlig kritisk ved støtte til små organisasjoner med svake systemer, sosiale bevegelser og i kontekster med begrenset sivilt handlingsrom – der støtte «utenfra» kan være forbudt eller sette sivilsamfunnsaktører i fare. Rollen til mellomledd er nærmere beskrevet i anbefaling 5.

Norge bør utforske nye modeller for partnerskap som i enda større grad flytter makt til lokale sivilsamfunnsaktører, sikrer fleksibilitet for partnerne og gir Norge en sterkere tilknytning til endring på landnivå.

Anbefaling 5: Rendyrke rollen til organisasjoner som fungerer som mellomledd slik at de i enda større grad tilrettelegger for lokalt ledet utvikling

Norske, internasjonale og regionale sør-baserte sivilsamfunnsorganisasjoner har en viktig rolle å spille i å styrke lokalt sivilt samfunn i det globale sør. Norge bør stille tydeligere krav til organisasjoner som fungerer som mellomledd om at de i enda større grad tilrettelegger for lokalt ledet utvikling ved at ikke bare midler, men også makt, overføres til lokale sivilsamfunnsaktører.

Sivilt samfunn sitter selv på den beste erfaringen og kunnskapen om hvordan dette kan gjøres. Norge bør gå i dialog med dagens partnere og andre organisasjoner om hvilke vellykkede tilnærminger som burde skaleres opp, hvilken praksis som bør avsluttes og hva som er gode og gjennomførbare nye tiltak.

Basert på dialog bør Norge oppdatere kravene i forvaltningen slik at de fremmer – ikke hindrer – lokalt ledet utvikling. Det kan innebære at Norge legger føringer for arbeidsdelingen på landnivå mellom mellomorganisasjonene og deres lokale partnere. Det må også utarbeides tydeligere indikatorer for å kunne spore hvordan norske, internasjonale og regionale sør-baserte aktører styrker lokalt ledet utvikling, som måler mer enn finansielle overføringer. Det kan også utarbeides verktøy for monitorering av mellomorganisasjoner der de lokale organisasjonene kan gi sine innspill.

Anbefaling 6: Gradvis øke andelen direkte støtte til utvalgte sør-baserte sivilsamfunnsaktører

Norge bør gi direkte støtte til et begrenset antall etablerte, strategisk viktige sivilsamfunnsorganisasjoner som er basert i det globale Sør. Med Sør-baserte menes ikke lokale organisasjoner, men etablerte Sør-baserte aktører som har tilstrekkelig kapasitet og systemer til å kunne motta direkte støtte fra en giver som Norad – for å ikke overbelaste forvaltningen hos Norad eller partneren. Partnerne kan også rette seg mot lokalt forankret deltakelse i globale normative prosesser.

Norad har erfaring med denne typer partnerskap, for eksempel Tax Justice Network Africa og det afrikanske gjeldsnettverket AFRODAD, som blant annet bringer afrikanske stemmer og interesser inn i FN-prosesser på skatt og gjeld, og CIVICUS som arbeider globalt basert på lokalt forankrede medlemsorganisasjoner. Norad har nylig påbegynt en pilot for lokalt ledede fond på humanitær bistand som også vil gi nyttige erfaringer.

Tiltak for implementering

For å implementere anbefalingene må det fastsettes nye overordnede føringer gjennom oppdatert postomtale i Prop 1S og oppdatert ordningsregelverk. Føringerne bør si noe om formål, geografisk innretning, resultatstyring og partnersammensetning. Norad kan gi innspill til postomtale og utarbeide et nytt ordningsregelverk som fastsettes av UD.

Norad kan gjennomføre nødvendige endringer i forvaltningen basert på oppdaterte føringer fra UD og i tråd med arbeidsdelingen mellom UD og Norad. Det inkluderer endret syklus og struktur for utlysninger, nye metoder for å styre resultater og endrede krav til tilskuddsmottakere som fremmer lokalt ledet utvikling og effektivitet. Norad vil utvikle en datadrevet metode for å sammenligne behov for innsats på landnivå.

Risiko og dilemmaer

Politisk eksponering

Sivilsamfunnsstøtten har alltid vært politisk i mottakerlandene, men nå har demokratiske og normative tilbakeslag økt den politiske eksponeringen for Norge og våre partnere. Bruk av mellomledd med god kontekstforståelse er et viktig risikodempende tiltak, og det vil være viktig å utvise klokskap og pragmatisme i hvordan støtten innrettes og omtales i særlig lukkede kontekster.

Økosystemtilnærming vs. effektiv forvaltning

Dyp kontekstforståelse i land og regioner og støtte til et mangfold av aktører som sammen utgjør et komplett økosystem krever personalressurser bistandsforvaltningen ikke har. Det er nødvendig å hovedsakelig basere seg på kontekstinformasjon fra mellomledd og gjøre et utvalg av land der Norge innhenter dypere kontekstforståelse. Hensynet til effektiv forvaltning vil begrense hvor store deler av et økosystem Norge vil kunne støtte gjennom mellomledd.

Forvaltningsrisiko

Norad anbefaler primært å bidra til lokalt ledet utvikling gjennom å gradvis øke støtten til sør-baserte organisasjoner og styrke finansiering og kvalitet i partnerskap mellom lokale og norske/internasjonale organisasjoner. Støtte gjennom mellomledd til sosiale bevegelser, koalisjoner og nettverk krever mellomledd med svært god kontekstforståelse og evne til å gjøre raske endringer. Det er forbundet høyere risiko til dette, spesielt ved partnerskap med bevegelser. Slikt samarbeid vil som regel ikke innebære finansiering, men ikke-finansielle

partnerskap. Partnere må ha mekanismer for å sikre at støtten går til rettighetsbaserte bevegelser og ikke organiserte motkrefter som søker å undergrave normer og rettigheter.

Utsiktede konsekvenser for andre satsinger

Den nye innretningen vil innebære at enkelte aktiviteter som støttes i dag ikke vil få videre støtte. Dersom disse aktivitetene er komplementære med annen bistandsinnsats kan det få betydning for innretningen av og prioriteringene på andre kapittelposter. Det er ikke mulig å ha full oversikt over disse konsekvensene før den nye innretningen på ordningen er besluttet og implementering har begynt – gjennom utlysninger.

Partnersammensetning

Anbefalingene vil kunne forskyve sammensetningen av partnere som mottar støtte over posten. Det er ønskelig at andelen Sør-baserte organisasjoner som mottar støtte vil øke. Anbefalingene innebærer at norske organisasjoner vil få en noe mindre andel av bistandsmidlene enn i dag, fordi midler avsettes til direkte avtaler med enkelte sør-baserte organisasjoner og de norske må konkurrere med internasjonale om midlene.

Vedlegg 1: Orientering om mulig ny utlysningsstruktur

Når UD har besluttet evt. endrede føringer for posten vil Norad utarbeide en ny struktur for utlysninger på posten. Norad vil orientere UD i arbeidet med utlysninger. Norad vil i tråd med god forvaltningsskikk innhente innspill fra nåværende og potensielle tilskuddsmottakere før ny praksis implementeres.

Under gis en skisse for hvordan ny utlysningsstruktur kan se ut. Det tas forbehold om at ikke alle forvaltningsmessige eller praktiske forhold er utredet og at endelig utforming kan bli annerledes. Skissen ser samlet på de årlige utlysningene til norske organisasjoner («den norske runden») og de tematisk spissede utlysningene på SRHR, skatt og åpenhet og sivilt handlingsrom, fordi disse i sum utgjør ordningen for å styrke sivil samfunn i utviklingsland.

Det er nødvendig å endre utlysningsstrukturen for ordningen for å gjennomføre de anbefalte endringene på en måte som sikrer likebehandling og reell konkurranse.

Statens økonomireglement krever at utlysninger skal nå alle potensielle tilskuddsmottakere. Det er ikke hensiktsmessig å samle alle midler på ordningen i en eneste utlysning, av hensyn til total saksbehandlingsskapasitet og fordi det er behov for en blanding av brede og spissede innsatser. Utlisningsstrukturen bør derfor utformes slik at alle aktører i samme kategori søker samtidig, og at alle potensielle tilskuddsmottakere har mulighet til å søke på midler i løpet av en viss tidsperiode.

Det må besluttes om hovedregelen skal være femårige programperioder som i dag eller om det skal justeres til fireårige. Femårig er bedre for partnere og skal isolert sett kunne gi bedre resultater fordi støtten er mer langsiktig. Ulempen er at en svært stor andel av ordningen vil være forpliktet gjennom en hel Stortingsperiode uten at det er mulig å politisk påvirke innretningen av midlene. En fireårig syklus sikrer at Stortinget og Regjeringen får mulighet til å påvirke retningen på alle deler av ordningen i løpet av en Stortingsperiode.

I det følgende er det skissert hvordan en fireårig syklus kan innrettes. Tidspunktene er tentative og avhenger av at det treffes prinsippbeslutninger om overordnet innretning av posten i løpet av 2026.

Felles for alle utlysningene er at fleksibel støtte i form av kjernestøtte eller programbasert støtte vil gis der dette er hensiktsmessig.

Samlet, bred utlysning i 2027

Utlisningen bør rette seg mot norske, internasjonale og sørbaserte organisasjoner og lyse ut en stor andel av de tilgjengelige midlene for perioden 2028-2031. Når alle potensielle tilskuddsmottakere søker samtidig er det lettere å sammenlikne aktører basert på størrelse, sektor og fagfelt, vurdere resultater og måloppnåelse og sikre at midlene brukes mest mulig effektivt. Det kan være aktuelt å innrette utlysningen med ulike vinduer rettet mot ulike aktører, for eksempel basert på størrelse.

Det forventes at mange av de norske organisasjonene vil klare seg godt i konkurranse med internasjonale fordi kravene som vil stilles – blant annet bidrag til demokratisk utvikling, rettighetsbasering og styrking av lokale organisasjoner – er en naturlig videreutvikling av Norges tilnærming til sivilsamfunnsstøtte som norske organisasjoner har vært med på å utvikle og har arbeidet etter i flere tiår.

Utlysningen blir i praksis en overgangsordning fordi enkelte aktuelle søkere har avtaler med Norad som løper ut i 2028 eller 2029. Det løses ved at søkere kun prioriteres/innvilges tilskudd fra og med den perioden de ikke har avtale om støtte fra Norad over denne ordningen. Det legges derfor ikke opp til at allerede inngåtte avtaler vil bli avsluttet eller nedskalert, og dette gir dagens partnere forutberegnelighet. Dersom noen i denne gruppen får avslag på sin søknad eller en ny avtale med et betydelig lavere årlig beløp, så vil det i mange tilfeller være ett eller to år til endringen skjer og organisasjonene har dermed tid til å tilpasse seg.

Utlysningen kan åpne for at et mangfold av lokale sivilsamfunnsaktører mottar støtte gjennom mellomledd, slik at det legges til rette for finansiering av for eksempel sosiale bevegelser og nettverk i tillegg til mer formaliserte grasrotorganisasjoner.

En samlet utlysning vil kreve omfattende gjennomføringskapasitet i Norad, samt betydelige faglige bidrag fra ambassadene som dekker land som er prioritert i utlysningen. Det er nødvendig med klar avgrensing av hvem som kan søke og hva som skal til for å nå opp i konkurransen.

Spisset utlysning i 2028

Det kan vurderes å gjennomføres en utlysning som er spisset mot særlig prioriterte funksjoner og/eller land/tema som ikke er godt nok dekket av den store samlede utlysningen. Norad vil senere vurdere om dette er mulig innenfor vår kapasitet. Det kan for eksempel innebære systeminvesteringer i sivil handlingsrom eller tiltak for økonomisk åpenhet og ansvarlighet, i tråd med tidligere spissede og internasjonalt rettede utlysninger.

Utlysningen bør tildele midler for 2029-2032 og rettes mot norske, internasjonale og Sør-baserte aktører. Med Sør-baserte menes ikke lokale organisasjoner, men etablerte Sør-baserte aktører med tilstrekkelige systemer til å få direkte tilskudd fra Norad. Det kan vurderes en øremerking av midler til slike aktører.

Ingen utlysning i 2029

Ingen utlysning i 2029 innebærer at det er mulig å fokusere ekstra på oppfølging av partnere, læring og videre utvikling av kunnskapsgrunnlaget. De strategiske partnerskapsavtalene på humanitær bistand løper ut i 2029, så det vil muligens være behov for at saksbehandlere med spisskompetanse på sivil samfunn bidrar på en ny utlysning av humanitære midler dette året.

Informasjonsstøtteutlysning i 2030

Ordningen for informasjonsstøtte løper ut i 2030, så det vil være naturlig å lyse ut nye midler på denne ordningen i 2030. Av hensyn til harmonisering av syklusen på kapittelposten bør ny periode for sivilsamfunnsutlysningen være på maksimalt fire år.

Oppsummert

Denne utlysningsstrukturen oppfyller regelverket for offentlige tilskudd på en god måte ved at alle potensielle tilskuddsmottakere over en fireårsperiode har anledning til å søke på ordningen. Den fordeler arbeidsbyrden knyttet til utlysninger innad i Norad og hos organisasjoner som er aktuelle for flere utlysninger. Utlysning av midler for fire år av gangen er et godt kompromiss mellom flerårig kvalitetsfinansiering og å legge til rette for politisk styring av midlene ved at Stortinget får anledning til å påvirke retningen på alle deler av kapittelposten minst en gang i hver stortingsperiode.

Vedlegg 2: Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget

About the knowledge base

The updated knowledge base employs a broad definition of knowledge and consists of a diverse set of sources. The knowledge base includes external and internal, qualitative and quantitative, experience-based and systematic sources:

- **Qualitative knowledge mapping** based on document review and key informant interviews with representatives from grassroots organizations, intermediary organizations and donors¹
- **Report from consultations** with informants to validate and nuance findings from the knowledge mapping²
- **Evidence review** to map systematic studies on strengthening civil society³
- **Portfolio analysis** of Norad's civic space portfolio⁴
- Norad's **experience** with managing support to civil society
- Other **external sources** as cited in the text

Strong impact evidence is scarce, but qualitative data is consistent across data sources and types of informants and forms a useful basis for shaping recommendations.

The evidence review shows a scarcity of strong impact evidence and cost data for strengthening civil society. Norad has thus had to rely on other sources when shaping recommendations for improving Norway's support to strengthening civil society. Norad notes that there is a need to increase the availability of systematic reviews of cost effectiveness in support to civil society. However, the qualitative data is consistent, meaning that key informants from grassroots organizations, intermediaries and donors paint a picture that corresponds well with Norad's experience from decades of supporting civil society and validates most points in Norad's principles for support to civil society.⁵ The knowledge base thus forms a sufficiently strong basis for strategic recommendations on further developing Norway's support to civil society.

This annex summarizes key insights on macro trends that are particularly salient for this type of support, the overarching rationale for democracy aid channeled through civil society, and success factors for effective support to civil society.

¹ Health Management Support Team 2025

² HMST 2026

³ Northwestern University 2025

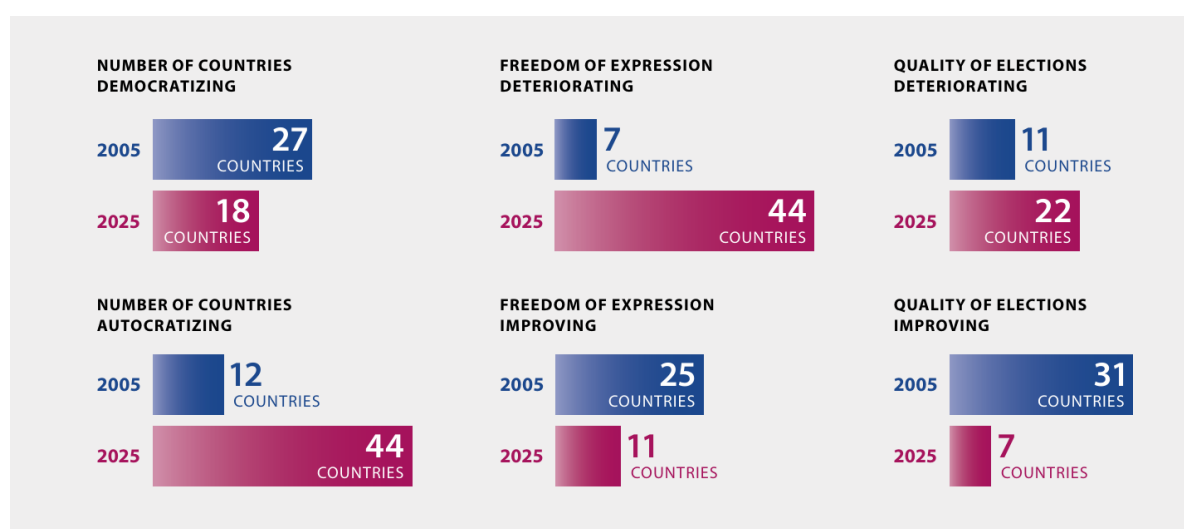
⁴ Norad 2026

⁵ Norad 2018

Context

Democracy is being systematically undermined, creating unprecedented levels of democratic backsliding. We are experiencing a global democratic decline, especially affecting larger, more populous and economically powerful states.⁶ Liberal democracies have become the least common form of governance globally, and 74% of the world's population now live in autocracies. In their latest report, V-Dem reports: "Democracy is back to 1978 levels for the average global citizen. The gains of the "third wave of democratization", starting 1974 in Portugal, are almost eradicated."⁷

Figure 1. Democracy statistics, comparison between 2005 and 2025.

Source: V-DEM (2026). https://www.v-dem.net/documents/75/V-Dem_Institute_Democracy_Report_2026_lowres.pdf

The ongoing wave of autocratization differs from earlier ones in several aspects.

Backsliding occurs in both autocratic and democratic states, indicating that even democracies once thought to be "safe" from erosion may experience backsliding. Autocratization processes are happening gradually and often with a veneer of legality, through democratic institutions. This makes it hard to track and discover before it arrives at a point where developments are very difficult to reverse.⁸

Civic space is constrained and becoming narrower. In 83 countries, people are experiencing restrictions on civil and political freedoms and a shrinking civic space — a marked increase from 67 countries in 2020.⁹ Only about 7% of the world's population live in

⁶ V-Dem Institute 2026, Democracy Report

⁷ Ibid., p. 4.

⁸ V-Dem Institute 2025

⁹ CIVICUS 2025b

countries with open or only partially restricted civic space, this share has also seen a dramatic decline since 2020.

Civil liberties violations are augmented through repressive digital measures. Norad's civic space portfolio analysis of its 2025 portfolio, notes that detention, violations of freedom of expression and freedoms of assembly and association are the most widely used tactics.¹⁰ There is a distinct shift toward repressive digital measures, and approximately 11% of violations contain a digital element — including internet and social media shutdowns, platform blocking, mass surveillance, and the use of cybersecurity laws against critics. These tactics are increasingly combined with AI-generated harassment, disinformation, and doxxing – the practice of publicly exposing personal information without consent, often intended to cause harm, fear, or reputational damage.¹¹

Legislation is targeting foreign-funded civil society. "Foreign agents" laws – often modelled on Russia's approach to civil society organizations – require organizations receiving international support to register as foreign agents and comply with extensive reporting obligations, under threat of fines, closure, or imprisonment.¹² Restrictions often intensify in the lead-up to elections, through protest bans, arbitrary arrests, constraints on media and election observation, and the use of internet shutdowns and disinformation campaigns.¹³

Civil society is facing a dual crisis of normative constraints and compounded funding shocks that are affecting their ability to operate. Informants note that USAID's abrupt funding withdrawal in January 2025 has had a direct, negative impact, and created ripple effects because the support was linked to efforts by other donors.¹⁴ Official ODA statistics show that up until 2024, the US contributed around 40% of all long-term development assistance (excl. humanitarian support) from OECD DAC donors to civil society organizations. Further, the US contributed around 30% of all long-term development assistance from OECD DAC donors to democracy, human rights, governance, and peacebuilding efforts through civil society.¹⁵ Estimates show that the US terminated around 70% of these projects in 2025, resulting in more than 20% of **all** available funding for these purposes evaporating overnight.¹⁶ The US cuts are exacerbated by reductions in funding from other bilateral donors and multilateral organizations, which also contribute substantial funding to local CSOs.

Citizens are mobilizing in new ways. The new movements are often youth-led, use technology in new ways and learn across borders and regions, such as the Gen-Z

¹⁰ Norad 2026

¹¹ CIVICUS 2025b

¹² CIVICUS 2025a

¹³ CIVICUS 2025b

¹⁴ Health Management Support Team 2025

¹⁵ OECD Creditor Reporting System Database

¹⁶ Silva-Leander et al. 2025, and own calculations

movement.¹⁷ Broad coalitions and networks across sectors, local anchoring and representativeness are important for impact. There is a noticeable shift from mobilisation around traditional political and civil rights toward social and economic rights — such as anti-corruption, employment, land, healthcare, housing, and climate justice. Human rights defenders, women and LGBTQI+ activists, journalists and students are particularly exposed to risk.¹⁸ Attacks on academic freedom and student protests point to universities as “early warning systems” of democratic backsliding.¹⁹

Democracy aid through civil society

Democracy is important for achieving a range of political and economic development objectives. Research finds a positive relationship between democracy and respect for human rights, more stable economic growth, and a lower risk of civil war.²⁰ Existing data also suggests that democracies tend to have higher levels of education and more environmentally friendly policies, although the evidence is less robust. Whereas when it comes to economic inequality, inflation and public spending, results are mixed and inconclusive. Overall, the evidence does not indicate that democracy has negative effects for its citizens, instead data indicates that people living in democracies are better off than those living in autocracies.²¹

Stronger democracy in developing countries can be in Norway’s self-interest. The positive effects of democracy go beyond national borders and influence and shape global and regional dynamics. Civil wars, for example, can generate large refugee flows, economic instability and higher prices, increased pollution, and a greater risk of other actors being drawn into the conflict.²² One of the most robust findings in political science research is the evidence for the democratic peace theory, which shows that democratic states are much less likely to go to war with each other.²³ Due to the high costs of war, it is therefore in the interest of democratic states that other states become more democratic. Furthermore, democracies are also associated with more stable international trade deals and compliance with a rules-based international order.²⁴ In other words, democratic states tend to make more reliable and constructive partners in the international arena.

Democracy aid can be effective, especially when channeled through civil society.

Overall, research indicates that bilateral development assistance can be effective in

¹⁷ CIVICUS 2025b, CIVICUS 2026

¹⁸ CIVICUS 2025b

¹⁹ Scholars at Risk 2025

²⁰ V-Dem Institute 2026, Democracy Aid

²¹ Gerring et al. 2022

²² Ibid.

²³ Imai & Lo 2021

²⁴ V-Dem Institute 2026, Democracy Aid

strengthening democracy in recipient countries, especially under certain circumstances. For example, recent findings suggest that “aid channeled through non-governmental organizations, such as civil society organizations or independent media outlets, is more effective in promoting democracy in recipient countries.”²⁵ Not surprisingly, democracy support programs seem to be more effective in stable political environments, with strong institutions and an organized civil society. This could force a trade-off between cost-effectiveness and directing development assistance to where it is most needed. Evidence also suggests that democracy assistance is more effective when provided consistently over time.²⁶

Effective strengthening of civil society

We have a scarcity of strong causal evidence on each link in the results chain. In

simplified terms, the results chain could be formulated as follows: Donors provide funding to intermediaries; who then provide funding, technical assistance and other services to local grassroots organizations; which enables grassroots organizations to better perform core democratic functions; which in turn lead to stronger democratic development or slowing a negative development that would otherwise have happened without the support. As explained previously, the overall impact of development assistance through civil society on democracy appear quite robust, but each link is not backed up by strong evidence in the form of systematic reviews and counterfactual studies with control groups.

However, the evidence is clear on what constitutes “quality” in each link in the chain, i.e. what characterizes local organizations, intermediaries and donors that based on experience appear to be effective in translating development assistance into democratic gains, and their partnerships:²⁷

- **Effective local organizations** have legitimacy in local constituencies; are rights-based and participatory; apply a long-term strategy and adapt when needed; and are connected through coalitions and networks. Which methods or activities that are most effective depends on the context and the role the civil society actor plays in the local ecosystem of participation and engagement, but typically revolves around core functions for democracy such as organising and mobilising people, pressing for accountability, documenting abuses, protecting those at risk, and sharing learning within and across movements. This means that all else being equal, selecting a local partner with these characteristics, who appear to fill a distinct role in the local ecosystem, is expected to be more cost-effective than one without one or more of these characteristics and with no clear role in the ecosystem.
- **Effective intermediary organizations** add value to local organizations when they transfer responsibility for program design, build organizational capacity, act as

²⁵V-dem Institute 2026, Democracy Aid, p. 3

²⁶ V-dem Institute 2026, Democracy Aid

²⁷ HMST 2025

connectors to global and regional spaces, provide flexible funding and share political risk. “Bad” intermediary organizations are gatekeepers, risk-shifters, standard-enforcers, powerholders and agents of upward accountability.

- **Effective donors** provide long-term, predictable and flexible funding. The knowledge base clearly indicates that donors are not always well-placed to support local grassroots organisations directly, and should often reach them through intermediaries. Local organisations rarely have the systems needed to meet all donor requirements, and need support that intermediaries can, in many cases, provide more effectively than donors. How this is done matters, and funding models must avoid fuelling unhealthy competition between local actors and intermediaries, and instead be designed to promote fair cooperation, transparency and a stronger overall civic ecosystem.

Service delivery and advocacy work to strengthen civil society can be complementary or contradictory, based on the context. Norad explicitly stated this as a learning question in the broad knowledge mapping, to inform the analysis of how broad or narrow the future chapter post should be. The data is contradictory, pointing to both complementarities and friction between these two roles. However, in contexts where civic space is severely constrained or volatile, or in crises, providing services is a useful tactic to ensure a “license to operate” that allows for rights-based advocacy with less risk exposure.²⁸ The findings thus dictate a cautious approach where activities are not restricted to advocacy from the get-go.

Sources

CIVICUS (2025a). *Cutting Civil Society's Lifeline: The Global Spread of Foreign Agents Laws*. Civicus Publications. https://civicus.org/downloads/Foreign-agents-laws-report_EN.pdf

CIVICUS (2025b). *People power under attack 2025*. CIVICUS Monitor. <https://civicusmonitor.contentfiles.net/media/documents/GlobalFindings2025.EN.pdf>

CIVICUS (2026). *2026 State of Civil Society Report*. Civicus Publications. https://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/SOCS/2026/state-of-civil-society-report-2026_en.pdf

Gerring, J., Knutsen, C. H., & Berge, J. (2022). *Does Democracy Matter?* Annual Review of Political Science. <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-polisci-060820-060910>

Health Management Support Team (2025). *Knowledge Mapping on Strengthening Civil Society*. Publication on norad.no forthcoming.

²⁸ HMST 2025

Health Management Support Team (2026). *Our Shared Destination: Getting there, together*. Publication on norad.no forthcoming.

Imai, K. & Lo, J. (2021). *Robustness of Empirical Evidence for the Democratic Peace: A Nonparametric Sensitivity Analysis*. International Organization, 75(3).
<https://doi.org/10.1017/S0020818321000126>

Norad (2018). *Norad's Support to Civil Society: Guiding Principles*.
<https://www.norad.no/contentassets/f404d39a2d2943749cbf2029e14ea777/norads-support-to-civil-society-guiding-principles/>

Norad (2026). *Civic Space Portfolio Analysis*. Unpublished report.

Northwestern University (2025). *Evidence Review: Strengthening Civil Society*. Publication on norad.no forthcoming.

OECD Creditor Reporting System Database, Accessed March 11, 2026. <https://data-explorer.oecd.org/>

Scholars at Risk (2025). *Free to Think: Report of the Scholars at Risk Academic Freedom Monitoring Project*. Scholars at Risk. https://www.scholarsatrisk.org/wp-content/uploads/2025/09/SAR_F2T2025_8.5x11_FINAL.pdf

Silva-Leander, A., Pompei, K., & Emmons, C. (2025). *When Aid Fades: Impacts and Pathways for the Global Democracy Ecosystem Report*. Global Democracy Coalition, International IDEA, and International Foundation for Electoral Systems.
<https://globaldemocracycoalition.org/wp-content/uploads/2025/11/When-Aid-Fades-Impacts-and-Pathways-for-the-Global-Democracy-Ecosystem-Report.pdf>

V-Dem Institute (2025). *Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Trumped?* University of Gothenburg: V-Dem Institute. https://www.v-dem.net/documents/60/V-dem-dr__2025_lowres.pdf

V-Dem Institute (2026). *Democracy Aid: What's in it for Donor Countries?* University of Gothenburg: V-Dem Institute. https://v-dem.net/media/publications/PB_43.pdf

V-Dem Institute (2026). *Democracy Report 2026: Unraveling the Democratic Era?* University of Gothenburg: V-Dem Institute. https://www.v-dem.net/documents/75/V-Dem_Institute_Democracy_Report_2026_lowres.pdf

Vedlegg 3: Statistikk for dagens forvaltning

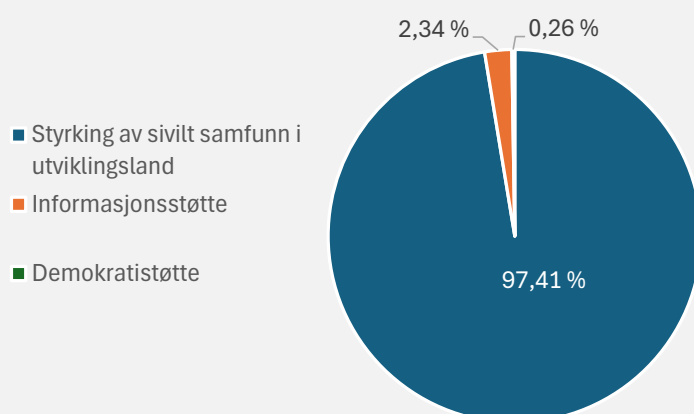
Om datagrunnlaget

Oversikten baserer seg på tall fra 2024 fra Norads økonomistyringssystem, som er det siste tilgjengelige året med kvalitetssikret bistandsstatistikk. Det kan likevel være enkelte forskjeller i tallene som presenteres i denne oversikten og i den offisielle bistandsstatistikken. Det skyldes at denne oversikten er bearbeidet for å vise typiske forholdstall og sammensetning heller enn nøyaktige beløp, og enkelte deler er utelatt, for eksempel tilbakebetalinger til posten. Ved forskjeller i beløp er det den offisielle bistandsstatistikken som gjelder.

Ordninger på kapittelpost 170.70

97 prosent av midlene på kapittelpost 170.70 går til ordningen for styrking av sivilt samfunn i utviklingsland. I 2024 ble det tildelt om lag 2,5 mrd. kroner over kapittelpost 170.70. Kapittelposten hadde da tre ordningsregelverk: Styrking av sivilt samfunn i utviklingsland og informasjonsstøtteordningen, begge forvaltet av Norad, og demokratistøtteordningen som forvaltes av Norec. I 2025 ble det etablert et nytt ordningsregelverk for strategisk kunnskapsforvaltning som forvaltes av Norad. I 2024 var 97,4 prosent av midlene allokert til ordningen for styrking av sivilt samfunn i utviklingsland, 2,3 prosent til informasjonsstøtten og 0,3 prosent til demokratistøtten, som vist i figur 1.

Figur 1. Midler på kapittelpost 170.70 fordelt på ordning, 2024

I 2024 var det til sammen 96 avtaler på kapittelposten, fordelt på styrking av sivilt samfunn i utviklingsland med 58 avtaler, informasjonsstøtte med 32 avtaler og demokratistøtte med seks avtaler.

I det videre vises kun statistikk for ordningen for styrking av sivilt samfunn i utviklingsland.

Ordningen for styrking av sivil samfunn i utviklingsland

89 prosent av midlene til styrking av sivil samfunn i utviklingsland ble i 2024 kanalisert gjennom norske organisasjoner, 10 prosent gikk til internasjonale organisasjoner og 1 prosent gikk til Sør-baserte organisasjoner. Tabell 1 under viser fordelingen av midler og antall avtaler på disse tre gruppene av tilskuddsmottakere. Totalt antall norske tilskuddsmottakere var 35 fordi enkelte mottakere hadde mer enn en avtale.

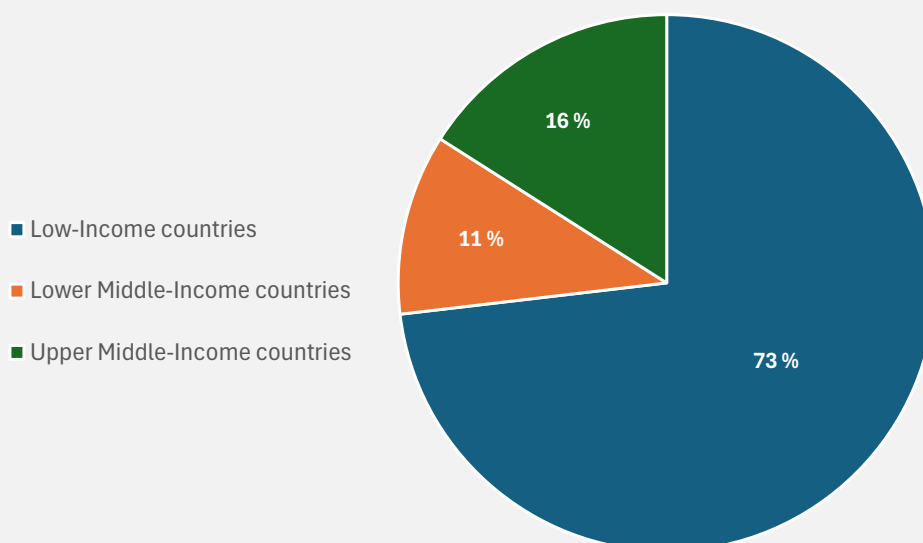
Tabell 1. Ordning for styrking av sivil samfunn, fordelt på type partner, 2024

Styrking av sivil samfunn	2024		
	Utbetalt (1000 NOK)	Utbetalt i %	Antall avtaler
Norske organisasjoner	2 169 606	89 %	40
Internasjonale organisasjoner	244 500	10 %	15
Sør-baserte organisasjoner	31 721	1 %	3
Sum	2 445 827	100 %	58

Norske organisasjoners arbeid

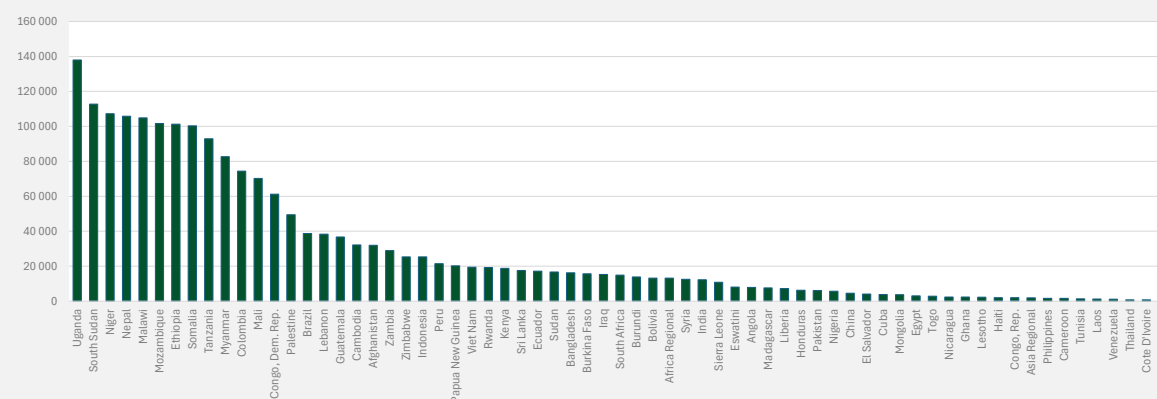
73 prosent av midlene som ble kanalisert gjennom norske organisasjoner i 2024 gikk til lavinntektsland. Enkelte av aktivitetene er kategorisert som globale eller regionale, men langt størsteparten er registrert på landnivå. Av disse var 73 prosent i lavinntektsland, elleve prosent i lavere mellominntektsland og 16 prosent i høyere mellominntektsland.

Figur 2. Norske organisasjoner, fordelt på inntektskategori land, 2024

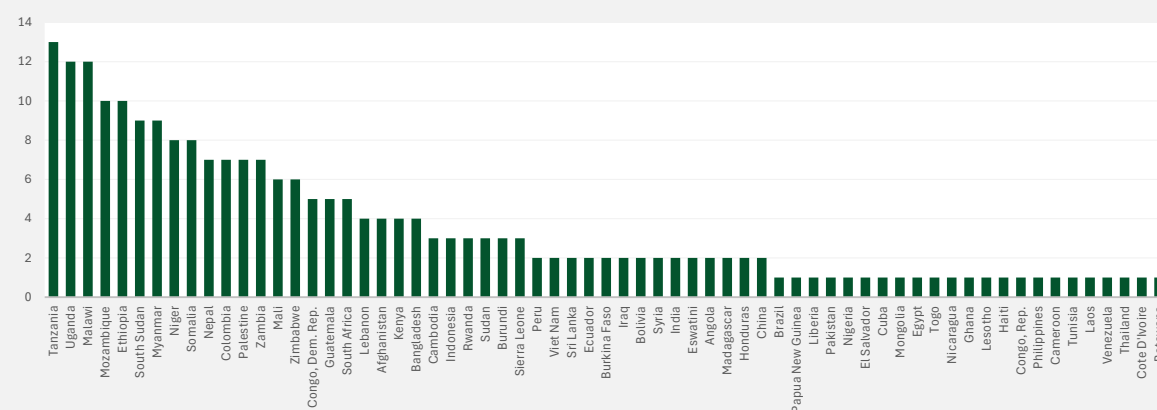

Norske organisasjoner hadde i 2024 aktiviteter i 65 land, i tillegg til globale og regionale innsatser. Fordelingen i beløp per land er vist i figur 2 og fordelingen i antall avtaler/prosjekter per land er vist i figur 3. De ti landene med størst aktivitet hadde 54 prosent av midlene og 42 prosent av prosjektene. I den andre enden av distribusjonen hadde de 20 landene med minst midler bare 2,5 prosent av midlene til sammen. Det var 23 land med kun ett prosjekt og 14 land med to prosjekter. Til sammen 37 land hadde kun ett eller to prosjekter og disse mottok til sammen 15 prosent av midlene.

Figur 3. Norske organisasjoner, fordelt på utbetalinger per land, 2024

Figur 4. Norske organisasjoner, fordelt på avtaler/partnere, 2024

70 prosent av aktivitetene ble implementert av lokale partnere, 23 prosent ble implementert av de norske organisasjonene selv og syv prosent ble implementert av andre aktører. Implementering av den norske organisasjonen selv inkluderer både kostnader som er påløpt på hovedkontoret i Norge og kostnader som er påløpt på regionale kontorer eller landkontorer i utviklingsland. Kategorien «andre» inkluderer implementering gjennom andre bilaterale givere, private selskaper eller myndighetene.

De fem største mottakerne av midler på posten fikk om lag 50 prosent av midlene som ble kanalisert gjennom norske organisasjoner. Av de norske organisasjonene fikk de ti største mottakerne litt i overkant av 70% av midlene. De ti minste mottakerne fikk rundt to prosent av midlene. Disse andelene har holdt seg relativt stabile i perioden 2019-2024.

Tabell 2 på de neste to sidene viser en oversikt over gjennomsnittlig utbetalt beløp til alle mottakere av støtte over ordningen for styrking av sivil samfunn i utviklingsland. Gjennomsnittet er beregnet ut fra de årene i løpet av 2019-2024 mottakeren faktisk mottok støtte.

Tabell 2. Ordning for styrking av sivil samfunn, alle mottakere av støtte 2024, gjennomsnittlig støttebeløp 2019-2024

Partner	Beløp
Redd Barna Norge	268 704
Kirkens Nødhjelp	220 802
Digni	200 682
Norsk Folkehjelp	162 056
Atlas-alliansen	132 841
Regnskogfondet	107 359
Strømmestiftelsen	89 370
CARE Norge	86 058
Norges Røde Kors	77 852
IPPF - International Planned Parenthood Federation	71 843
ADRA-Norge	58 248
Plan Norge	56 745
WWF Norge	55 176
Caritas Norge	54 382
Flyktninghjelpen	48 536
Utviklingsfondet	46 474
Right to Play	37 931
SAIH - Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond	34 550
FOKUS - Forum for Women and Development	32 430
FORUT - Solidaritetsaksjon for utvikling	32 417
IPAS	27 798
LHLI – LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse	22 948
MSI Reproductive Choices	22 104
LO - Landsorganisasjonen i Norge	21 939
Stiftelsen SOS-Barnebyer	20 184
Det Kgl. Selskap for Norges Vel	20 036
SAAF - Safe Abortion Action Fund	20 000
AC - AmplifyChange	15 000
ICNL - International Center for Not-for-Profit Law	13 541
HIVOS	13 081
IBP - International Budget Partnership	11 210
KFUK-KFUM Global	10 631
NAC - Afghanistankomiteen	10 500
NRGI - Natural Resource Governance Institute	10 233

Tabell 2. Ordning for styrking av sivil samfunn, alle mottakere av støtte 2024, gjennomsnittlig støttebeløp 2019-2024 (forts.)

Partner	Beløp
NRGI - Natural Resource Governance Institute	10 233
NIF - Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	9 831
Norges naturvernforbund	6 837
Oxfam - provider country office	6 702
TJN - Tax Justice Network - International	6 655
Global Witness	6 417
AFRODAD - African Forum and Network on Debt and Development	6 068
ICIJ - International Consortium of Investigative Journalists	6 054
Norsk Sykepleierforbund	6 008
TJN-A - Tax Justice Network Africa	5 619
CIVICUS	5 041
Global Financial Integrity	4 798
TRF - Thomson Reuters Foundation	3 818
Etisk handel Norge	3 750
Hauge Micro Finance AS	3 735
FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold (tidl. LLH)	3 495
Fairtrade Max Havelaar Norge	3 343
Hei Verden	1 950
CapaCare	1 867
Adina Stiftelsen	662
Corruption Hunter Network	651
Sum	2 227 026